

РОЗВИТОК КОМП'ЮТЕРИЗОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ Й ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

©2022 ІЗМАЙЛОВ Я. О., ОСМЯТЧЕНКО В. О., ЄГОРОВА І. Г., БАРИЦЬКИЙ Р. О.

УДК 657
JEL: L86; M41; O14

Ізмайлов Я. О., Осмятченко В. О., Єгорова І. Г., Барницький Р. О. Розвиток комп'ютеризованих інформаційних систем обліку й оподаткування в умовах глобалізації та цифровізації економічних відносин

Метою статті є обґрунтування впливу комп'ютеризованих інформаційних систем обліку й оподаткування на формування якісної інформації в умовах глобалізації та цифровізації економічних відносин. Доведено, що становлення інформаційного суспільства передбачає підпорядкування економічного зростання якісним параметрам соціального та економічного розвитку, оскільки подальший прогрес визначатиметься не стільки виробництвом товарів, скільки розширеним використанням інформації. Визначено, що інформація є фактором глобалізації в умовах інформаційного суспільства, тому національні стратегії економічного розвитку країн світу повинні будуватися з урахуванням специфіки й основних тенденцій глобалізаційних процесів, маючи підґрунтям концепцію сталого розвитку. Обґрунтовано, що цифрова економіка складається з трьох основних частин, а саме: розвиток і підтримка інфраструктури, електронний бізнес та електронна комерція. Зазначено, що для ефективного функціонування та розвитку кожної складової цифрової економіки потрібна чітка система обліку й оподаткування, яка буде давати якісну, достовірну та повну інформацію для прийняття управлінських рішень. Запропоновано перелік основних напрямків розвитку цифрових соціально-економічних відносин в умовах глобального співробітництва. Визначено, що комп'ютеризована інформаційна система управління підприємством – це сукупність економіко-математичних методів і моделей, технічних, програмних, технологічних засобів і рішень, а також наявність спеціалістів для обробки інформації та прийняття управлінських рішень. Найбільш популярними в Україні є інтегровані корпоративні інформаційні системи «Парус», «Галактика», «BAS», SAP R/3 (SAP AG) тощо, а правильне обрання підприємством типу інформаційної системи потребує класифікації таких систем за критерієм комплексності виконуваних функцій і завдань на підприємстві. Доведено, що використання комп'ютеризованих інформаційних систем в обліку й оподаткуванні приводить до спрощення адміністрування, забезпечує складання достовірної, зрозумілої та зіставної фінансової й управлінської звітності, впорядкування внутрішніх зв'язків між відділами бухгалтерських, економічних, контрольних служб і підвищення аналітичної цінності відомостей про фінансово-господарську діяльність підприємства в цілому та окремих її важливих ланок зокрема. Пропонується в системі обліку й оподаткування виділяти декілька зрізів інформації про господарську діяльність підприємства, до яких належить облікова, аналітична, прогнозна й управлінська інформація. Кожен із зазначених інформаційних блоків відчуває на собі вплив певної групи чинників, потребує розв'язання низки проблем і має резерви підвищення організаційно-якісного рівня. Побудовано загальний алгоритм автоматизованого процесу обліку й оподаткування будь-яких господарських операцій через моделювання. Розглянуті проблеми комп'ютеризації інформаційних систем обліку й оподаткування та запропоновані рекомендації щодо їх вирішення створюють базу для продовження досліджень у напрямку вдосконалення методології, методики та організації обліку й оподаткування господарської діяльності підприємств в умовах глобалізації та цифровізації економіки.

Ключові слова: облік, оподаткування, комп'ютеризація, глобалізація, інформація, інформаційні системи, інформаційні технології.

Рис.: 1. Бібл.: 10.

Ізмайлов Ярослав Олександрович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фіскального адміністрування, Державний податковий університет (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08205, Україна)

E-mail: izmyar@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4853-205X>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57215589520>

Осмятченко Володимир Олександрович – доктор економічних наук, професор, виконуючий обов'язки завідувача кафедри обліку і аудиту, Національний університет харчових технологій (вул. Володимирська, 68, Київ, 01033, Україна)

E-mail: osssa@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9916-9484>

Єгорова Ірина Геннадіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, Державний університет економіки і технологій (вул. Медична, 16, Кривий Ріг, 50005, Україна)

E-mail: egorova-ira@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7800-2810>

Researcher ID: AGG-0151-2022

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189042042>

Барницький Роман Олександрович – аспірант кафедри обліку та консалтінгу, Державний податковий університет (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08205, Україна)

E-mail: r.baritskiy@gmail.com

UDC 657
JEL: L86; M41; O14

Izmailov Ya. O., Osmiyatchenko V. O., Yegorova I. G., Barytskiy R. O. Developing the Information Systems for Accounting and Taxation in the Context of Globalization and Digitalization of Economic Relations

The article is aimed at substantiating the influence of computerized information systems for accounting and taxation on the formation of high-quality information in the context of globalization and digitalization of economic relations. It is proved that the formation of the information society involves the subordination of economic growth to the qualitative parameters of social and economic development, since further progress will be determined not so much by the production

of goods as by the expanded use of information. It is determined that information is a factor of globalization in the information society, so national strategies for economic development of countries of the world should be built on the specifics and main trends of globalization processes, on the grounds of the conception of sustainable development. It is substantiated that the digital economy consists of three main parts, namely: infrastructure development and support, e-business, and e-commerce. It is noted that for the effective functioning and development of each component of the digital economy, a precise accounting and taxation system is needed, which will provide high-quality, reliable and complete information for making managerial decisions. A list of the main directions of development of digital socioeconomic relations in the conditions of global cooperation is proposed. It is determined that the computerized information system of enterprise management is a set of economic-mathematical methods and models, technical, software, technological instruments and solutions, as well as the availability of specialists for information processing and managerial decision-making. The most popular in Ukraine are the integrated corporate information systems «Parus», «Galaxy», «BAS», SAP R/3 (SAP AG), etc., and the correct choice of the type of information system by an enterprise requires a classification of such systems according to the criterion of complexity of the functions and tasks performed at enterprise. It is proved that the use of computerized information systems in accounting and taxation leads to simplification of administration, ensures the preparation of reliable, understandable and comparable financial and management reporting, aligning internal relations between the departments of accounting, economic, control services and increasing the analytical value of information about the financial and economic activities of the enterprise as a whole and its individual important links in particular. Concerning the system of accounting and taxation, it is proposed to allocate several sections of information about the economic activity of the enterprise, which include accounting, analytical, forecast and management information. Each of these information blocks is sensitive to the influence of a certain group of factors, needs to have a number of problems solved, and has reserves to improve the organizational and quality level. The general algorithm of the automated process of accounting and taxation of any business operations through modeling is constructed. The considered problems of computerization of information systems of accounting and taxation and the proposed recommendations for their solution create a basis for continuing research in the direction of improving the methodology and organization of accounting and taxation of economic activity of enterprises in the context of globalization and digitalization of the economy.

Keywords: accounting, taxation, computerization, globalization, information, information systems, information technology.

Fig.: 1. **Bibl.:** 10.

Izmailov Yaroslav O. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Fiscal Administration, State Tax University (31 Universytetska Str., Irpin, 08205, Ukraine)

E-mail: izmyar@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4853-205X>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57215589520>

Osmyatchenko Volodymyr O. – D. Sc. (Economics), Professor, Acting Head of the Department of Accounting and Auditing, National University of Food Technologies (68 Volodymyrska Str., Kyiv, 01033, Ukraine)

E-mail: osssa@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9916-9484>

Yegorova Iryna G. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economics, State University of Economics and Technology (16 Medychna Str., Kryvyi Rih, 50005, Ukraine)

E-mail: egorova-ira@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7800-2810>

Researcher ID: AGG-0151-2022

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189042042>

Barytskiy Roman O. – Postgraduate Student of the Department of Accounting and Consulting, State Tax University (31 Universytetska Str., Irpin, 08205, Ukraine)

E-mail: r.barytskiy@gmail.com

Науково-технічний прогрес на сьогоднішній день визначається не розширенням матеріального виробництва, а комп'ютеризацією, інформатизацією та інтелектуальними продуктами.

Цифрова економіка створює нові продукти, формує нові потреби, а швидкість і обсяг отримання інформації збільшуються з кожним днем. Постійний вплив внутрішніх і зовнішніх факторів, привів до розуміння та визначення пріоритетів розвитку, основними з яких є глобалізація та цифровізація суспільних відносин на макрорівні (держави) та мікрорівні (підприємства). Адаже ці пріоритетні напрямки можуть активно стимулювати розвиток суспільства, підвищити продуктивність, економічне зростання, створення робочих місць, а також підвищення якості життя громадян України.

Становлення інформаційного суспільства передбачає підпорядкування економічного зростання якісним параметрам соціального та економічного розвитку, оскільки подальший прогрес визначатиметься не стільки виробництвом товарів, скільки

розширеним використанням інформації. Інформація є фактором глобалізації в умовах інформаційного суспільства, тому національні стратегії економічного розвитку країн світу повинні будуватися з урахуванням специфіки та основних тенденцій глобалізаційних процесів, маючи підґрунтям концепцію сталого розвитку.

В економіці інформація через бухгалтерів та менеджерів різних рівнів впливає на прийняття управлінських рішень, змінюючи вектор соціально-економічного, політичного, екологічного, інвестиційно-інноваційного розвитку всієї країни.

Використання комп'ютеризованих інформаційних систем в обліку й оподаткуванні приводить до спрощення адміністрування, забезпечує складання достовірної, зрозумілої та зіставної фінансової й управлінської звітності, впорядкування внутрішніх зв'язків між відділами бухгалтерії, економічних і контрольних служб і підвищення аналітичної цінності відомостей про фінансову-господарську діяльність підприємства в цілому та окремих її важливих ланок.

Дискусійність у термінологічних підходах, постійний розвиток і поліпшення програмного забезпечення технологій інформаційних систем обліку й оподаткування визначають актуальність розгляду цієї теми.

Розгляду комп'ютеризованих інформаційних систем обліку й оподаткування приділено увагу у працях таких відомих вітчизняних науковців, як В. М. Гужва [1], В. В. Євдокимов [2], Я. О. Ізмайлов, Н. О. Овдіна, А. О. Бошко [3], Ю. М. Кривець [4], М. В. Кужельний [5], М. Р. Лучко, М. Р. Адамик [6], С. В. Свірко [7], А. О. Терещенко, І. І. Матієнко-Зубенко [8], Б. О. Тішков, а також закордонних авторів Х. Андерсона, С. Барнеса, Дж. Бейлі, Г. Бірмана, Д. Знотіної [9], Д. Колдуелла, М. Скалік [10], Р. Холта, У. Шарпа, Д. Шорта та інших, в яких висвітлено різні аспекти обліку й оподаткування в умовах застосування комп'ютерних інформаційних систем і технологій.

Метою статті є обґрунтування впливу комп'ютеризованих інформаційних систем обліку та оподаткування на формування якісної інформації в умовах глобалізації та цифровізації економічних відносин.

Цифрова економіка складається з трьох основних частин, а саме: розвиток і підтримка інфраструктури; електронний бізнес та електронна комерція [10]. Для ефективного функціонування та розвитку кожної складової цифрової економіки потрібна чітка система обліку й оподаткування, яка буде давати якісну, достовірну та повну інформацію для прийняття управлінських рішень.

Для розвитку «цифрової економіки» в умовах глобалізації потрібно:

1. Розробити єдину державну стратегію розвитку цифрової економіки.
2. Розвивати одночасно всі компоненти «цифрової економіки».
3. Розвивати широкосмугову інфраструктуру, стимулювати споживачів до використання сучасних інформаційних сервісів.
4. Розвивати інтелектуальний та людський капітал.
5. Розвивати публічні сервіси разом із впровадженням цифрових технологій.
6. Забезпечити доступом до Інтернету незахищені верстви населення.
7. Удосконалити покриття Інтернету через створення та впровадження плану розвитку широкосмугового доступу, ліквідацію зон цифрової нерівності.
8. Здійснювати популяризацію інформаційних технологій та інтернет-послуг серед населення.
9. Створити сприятливі комфортні умови для творчої самореалізації талановитої молоді, висококваліфікованих спеціалістів, науковців, інженерів з метою запобігання масовій міграції за кордон.

10. Підвищувати якість підготовки спеціалістів у середній та вищій школі.
11. Стимулювати розвиток електронної комерції та сфери електронних послуг.
12. Розвивати та впроваджувати сучасні інтернет-сервіси в усіх сферах соціального життя.
13. Забезпечити дотримання прав на об'єкти інтелектуальної власності з метою стимулювання створення якісного вітчизняного медіаконтенту (музика, кіно).
14. Створювати сприятливі умови для переходу суб'єктів господарювання на електронні системи взаємодії (електронний документообіг, системи управління відносинами з клієнтами, системи управління підприємствами).
15. Модернізувати основні засоби виробництва на сучасні цифрові та енергоефективні.
16. Розвивати та впроваджувати технології хмарних обчислень з метою віртуалізації основних бізнес-процесів підприємств.
17. Активно використовувати технології Open Data, Big Data з метою підвищення ефективності ведення господарської діяльності.
18. Впроваджувати сучасні ІТ-технології та сервіси в різноманітні сфери життя (освіта, охорона здоров'я, безпека, охорона довкілля, житлове комунальне господарство, транспорт, тощо) з метою підвищення ефективності.
19. Оцифрування («диджиталізація») взаємодії суспільства, бізнесу та держави з метою запобігання корупції, підвищення якості надання державних публічних послуг, забезпечення прозорості та підзвітності діяльності органів влади [9].

Удослідженні В. В. Євдокимова обґрунтовано, що «...при переході бухгалтерського обліку до нової парадигми його розвитку в умовах інформатизації суспільства інтеграція підсистем бухгалтерського обліку на макро- та мікрорівні дозволить підвищити значення бухгалтерського обліку як джерела інформації, що вплине на захист інтересів суспільства та ефективність системи економічної безпеки» [2, с. 3].

У наукових працях проф. М. В. Кужельного зроблено акцент на тому, що вдосконалення обліку може бути тільки на основі «... застосування більш раціональних і ефективних його форм і методів, через впровадження автоматизованих форм обліку і забезпечення повної автоматизації всіх ланок обліково-аналітичної роботи» [5, с. 49].

На думку М. Р. Лучка, «використання технічних термінів у господарській діяльності спричинило відсутність єдиного категорійно-понятійного апарату при визначенні сутності інформаційно-комп'ютерних технологій у сфері бухгалтерського обліку та їх складових» [6, с. 6–8].

У дослідженні С. В. Свірко та М. Р. Адамик поглиблено методологічні засади автоматизованої системи бухгалтерського обліку через моделювання її базових компонент і запропоновано концепцію методології проектування інформаційної системи бухгалтерського обліку як віртуального ресурсу корпоративного середовища [7].

Інвестори та менеджери всіх рівнів потребують одержання повної, структурованої обліково-звітної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. Тому досить актуальним і практично важливим можна вважати чітке визначення складу та характеру інформації, яка підлягає автоматизованому накопиченню, обробці та представленню в інтегрованій комп'ютерній системі обліку й оподаткування підприємств.

Отримання суб'єктами господарювання управлінської інформації з набором усіх якісних ознак, найважливішими серед яких є достовірність, оперативність і повнота, можливе тільки через використання комп'ютеризованих інформаційних систем і технологій обліку й оподаткування, які можуть адаптуватися та змінюватися відповідно до умов середовища разом із бізнесом, який вони підтримують та описують.

Головне завдання інформаційних систем і технологій обліку й оподаткування в моделі сталого розвитку України – стати невіддільною частиною корпоративного автоматизованого інформаційного середовища управління господарською діяльністю підприємства через більш якісний рівень співпраці, координації та комунікації інформаційних зв'язків облікового підрозділу та підприємства загалом. Ефективності діяльності підприємств на мікрорівні та економіки України в цілому на макрорівні можна досягти, використовуючи інтегровану систему обліку й оподаткування. Потужні програмні засоби у вигляді баз даних, інформаційно-пошукових систем тощо дозволяють не лише підвищувати продуктивність праці обліковця, а й у процесі роботи змінювати звичну форму подання інформації та її зміст, отримувати інформацію зі значно ширшого діапазону джерел, ніж це передбачено у звичайних інформаційних системах.

Під комп'ютеризованою інформаційною системою управління підприємством потрібно розуміти сукупність економіко-математичних методів і моделей, технічних, програмних, технологічних засобів і рішень, а також наявність спеціалістів для обробки інформації та прийняття управлінських рішень [1, с. 101]. Інформаційна система обліку й оподаткування є складовою комп'ютеризованою інформаційною системою управління підприємством, що дає можливість обліковцям збирати, інтерпретувати та подавати інформацію про господарську діяльність суб'єкта господарювання для прийняття ефективних управлінських рішень.

Найважливішим завданням розвитку обліку й оподаткування в умовах цифровізації та глобалізації суспільних відносин є перехід від концепції фінансової звітності до концепції корпоративної звітності, яка повинна забезпечувати користувачів інформацією щодо:

- ✦ раціонального використання земельних, водних та інших природних ресурсів країни;
- ✦ ефективності використання необоротних активів підприємств, процесів їх модернізації, поліпшення й оновлення для забезпечення подальшого розвитку;
- ✦ застосування інноваційних енерго- та ресурсозберезувальних технологій;
- ✦ ефективного використання трудових ресурсів, у тому числі інтелектуального капіталу;
- ✦ забезпечення формування й ефективності використання власних, позикових і залучених фінансових ресурсів;
- ✦ створення, застосування та продукування інновацій;
- ✦ впровадження результатів інвестиційно-інноваційного розвитку, спрямованого на екологізацію й інтенсифікацію виробництва, а також на розширення випуску інноваційної продукції та надання послуг;
- ✦ забезпечення військово-політичної та економічної безпеки держави тощо.

Розвиток економічного аналізу в напрямку вдосконалення аналітичних розрахунків дозволить менеджерам активно впливати на процес вкладення коштів у технічне переозброєння та модернізацію реальних активів, мобілізуючи виявлені резерви збільшення віддачі від інвестованого капіталу.

У системі обліку й оподаткування пропонується виділити декілька зрізів інформації про господарську діяльність підприємства, до яких належить облікова, аналітична, прогнозна й управлінська інформація. Кожен із зазначених інформаційних блоків відчуває на собі вплив певної групи чинників, потребує розв'язання низки методично-організаційних проблем і має резерви підвищення організаційно-якісного рівня. Обліково-аналітичному спостереженню, прогнозуванню й управлінню підлягають інвестиційно-інноваційні ресурси, грошові кошти з урахуванням джерел їх надходження та механізму розрахунків, основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, товарно-матеріальні запаси, фінансові результати. Це сприяє упорядкуванню та конструктивній взаємодії окремих елементів системи обліку господарської діяльності підприємства.

Також під час комп'ютеризації облікової роботи постає питання про раціональне використання каналів зв'язку. По-перше, потрібно передбачити розумне обмеження доступу до окремих блоків обліково-звітної інформації про господарську діяльність підприємства. Тобто тієї її частини, яка: є комерцій-

ною таємницею; може несприятливо позначитися на конкурентних позиціях підприємства; цільовою аудиторією якої є виключно менеджери та інвестори; надлишкової, яка може призвести до прийняття помилкових управлінських рішень. По-друге, варто чітко окреслити інформаційні модулі, які стануть загальнодоступними для внутрішніх і зовнішніх користувачів, щоб задовольнити потреби інвесторів, акціонерів, кредиторів, підрядників та інших учасників господарської діяльності в правдивій, достовірній та якісній інформації [3].

Пропонується застосовувати системний підхід до визначення шляхів удосконалення важливих аспектів обліку, аналізу, прогнозування й управління господарської діяльності підприємств. Цей підхід полягає в:

- ✦ синхронізації роботи облікової, аналітичної, прогностичної та управлінської ланок в обліку й оподаткуванні;
- ✦ налагодженні якісної діагностики дотримання зобов'язань через полегшення доступу до потрібної обліково-аналітичної інформації з належним ступенем достовірності;
- ✦ оперативному реагуванні на критичні відхилення в умовах і наслідках господарської діяльності підприємства;
- ✦ запобіганні непередбачуваним збоєм і помилкам у процесі здійснення операцій та їх документальному оформленні.

Інформація обліку й оподаткування повинна надавати можливість оцінити, чи залучало підприємство в необхідних обсягах кошти в попередній період, наскільки виправданими виявились обрані напрями вкладень капіталу і як вплинули раніше здійснені операції на прибутковість підприємства. Отримані результати аналізу облікових даних створюють базу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на перспективу.

Щоб повною мірою розкрити інформацію про господарську діяльність підприємств, сформовану за даними бухгалтерського обліку в умовах обраної підприємством інформаційної системи, слід використовувати гнучкі системи налаштувань, які закладено у програмних комплексах. Такі налаштування можуть бути застосовані для врахування облікової політики конкретного підприємства, можливих змін в обліковій системі та динамічного вдосконалення законодавчо-нормативної бази обліку й оподаткування.

На *рис. 1* пропонується загальний алгоритм автоматизованого процесу обліку й оподаткування будь-яких господарських операцій через моделювання.

Вхідна інформація має містити детальні кількісні та якісні дані про об'єкти обліку та господарські операції.

Проміжна інформація надає можливість створювати управлінські звіти та облікові відомості про

здійшені господарські операції з детальною аналітикою. З'являється можливість відображати проміжну інформацію про господарські операції у вигляді таблиць, графіків, діаграм, гістограм тощо. Це сприятиме отриманню інформації про господарські операції різного ступеня деталізації в динаміці та взаємозв'язках тощо. Важливим завданням бухгалтерів-аналітиків та управлінців є правильне визначення раціональних взаємозв'язків між структурними підрозділами підприємства і визначення резервів розвитку та прогнозних ефектів.

Вихідна інформація передбачає складання на підставі вхідної та проміжної інформації основних звітних показників про господарські операції в бухгалтерській та управлінській звітності. Отже, досягається отримання повної звітної інформації, необхідної для аналізу й управління процесом розвитку підприємства через управління вхідною, проміжною та вихідною інформацією з урахуванням ситуації, що склалася, а також прийняття оперативних, тактичних і стратегічних управлінських рішень щодо впливу на розвиток компанії. Бухгалтери-аналітики можуть за допомогою вихідної інформації здійснювати аналіз діяльності підприємства по класичних напрямках: фінансовий стан, мікро- та макросередовище, витрати, доходи, випуск, різноманітні бізнес-стратегії та вибір найкращого напрямку розвитку підприємства.

Формування узгоджених потоків інформації забезпечить одночасне задоволення потреби підприємства в належним чином контрольованій системі бухгалтерського й управлінського обліку та в достовірній фінансовій і статистичній звітності.

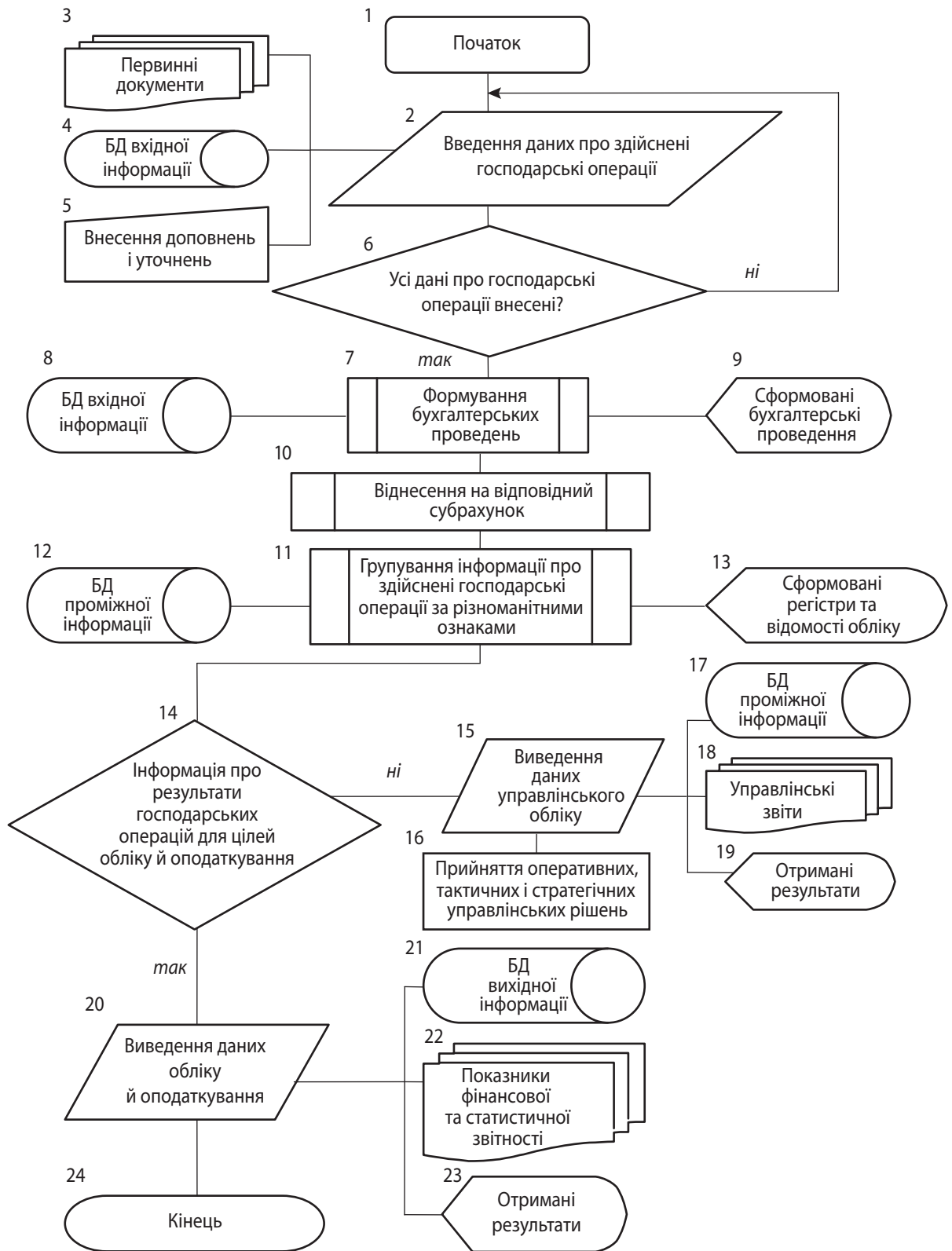
ВИСНОВКИ

Запропоновано перелік основних напрямків розвитку «цифрових» соціально-економічних відносин в умовах глобального співробітництва.

Визначено, що комп'ютеризована інформаційна система управління підприємством – це сукупність економіко-математичних методів і моделей, технічних, програмних, технологічних засобів і рішень, а також наявність спеціалістів для обробки інформації та прийняття управлінських рішень.

На вітчизняних підприємствах, які мають статус публічних і приватних акціонерних товариств і великі масштаби виробничо-господарської діяльності, найбільш популярними є інтегровані корпоративні інформаційні системи «Парус», «Галактика», «BAS», SAP R/3 (SAP AG) тощо. Правильне обрання підприємством типу інформаційної системи потребує класифікації таких систем за критерієм комплексності виконуваних функцій і завдань на підприємстві.

У системі обліку й оподаткування підприємства пропонується виділити декілька зрізів інформації про господарську діяльність підприємства, до яких належить облікова, аналітична, прогнозна й управлінська інформація. Кожен із зазначених інформа-

Рис. 1. Модель автоматизованого процесу відображення в обліку й оподаткуванні інформації про господарські операції підприємства

Джерело: авторська розробка.

ційних блоків відчуває на собі вплив певної групи чинників, потребує розв'язання низки проблем і має резерви підвищення організаційно-якісного рівня. Побудовано загальний алгоритм автоматизованого процесу обліку й оподаткування будь-яких господарських операцій через моделювання.

Розглянуті проблеми комп'ютеризації обліку й оподаткування та запропоновані рекомендації щодо їх вирішення створюють базу для продовження досліджень у напрямку вдосконалення методології, методики та організації бухгалтерського обліку, аналізу та контролю господарської діяльності підприємств в умовах застосування інформаційних систем і технологій. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Гужва В. М. Інформаційні системи і технології на підприємствах : навч.-метод. посіб. Київ : КНЕУ, 2008. 368 с.
2. Євдокимов В. В. Концепція інтегрованої системи бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація : автореф. дис. ... д-ра. екон. наук : 08.00.09. Житомир, 2011. 39 с.
3. Ізмайлов Я. О., Овдіна Н. О., Бошко А. О. Вплив комп'ютеризованих інформаційних систем бухгалтерського обліку на формування обліково-аналітичної інформації, прогнозування і прийняття управлінських рішень. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2017. № 5. С. 19–32.
4. Кривець Ю. М. Моделювання інформаційного середовища бухгалтерського обліку на основі системних уявлень. *Ефективна економіка*. 2012. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1522>
5. Кужельний М. В. Теоретичні аспекти бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2005. № 8–9. С. 45–49.
6. Лучко М. Р., Адамик М. Р. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 252 с.
7. Свірко С. В. Облік та оподаткування в умовах інвестиційно-інноваційного розвитку, цифровізації та глобалізації економічних відносин : монографія. Київ : Вадекс, 2021. 408 с.
8. Терещенко Л. О., Матієнко-Зубенко І. І. Інформаційні системи і технології в обліку : підручник. Київ : КНЕУ, 2008. 592 с.
9. Izmaylov Y., Yegorova I., Maksymova I., Znotiņa D. Digital Economy as an Instrument of Globalization. *Scientific Journal of Polonia University*. 2018. Vol. 27. No. 2. P. 52–60. DOI: <https://doi.org/10.23856/2706>

10. Izmaylov Y., Yegorova I., Skalik M. Synergy accounting in the age of digital economy and globalization. *Scientific Journal of Polonia University*. 2019. Vol. 32. No. 1. P. 53–59. DOI: <https://doi.org/10.23856/3206>

REFERENCES

- Huzhva, V. M. *Informatsiini systemy i tekhnologii na pid-priemstvakh* [Information Systems and Technologies at Enterprises]. Kyiv: KNEU, 2008.
- Izmailov, Ya. O., Ovdina, N. O., and Boshko, A. O. "Vplyv kompiuteryzovanykh informatsiinykh system bukh-halterskoho obliku na formuvannya oblikovo-anal-itychnoi informatsii, prohnozuvannya i pryiniattia upravlinskykh rishen" [The Impact of Computerized Accounting Information Systems on the Formation of Accounting and Analytical Information, Forecasting and Management Decision-making]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 5 (2017): 19-32.
- Izmaylov, Y. et al. "Digital Economy as an Instrument of Glo-balization". *Scientific Journal of Polonia University*, vol. 27, no. 2 (2018): 52-60. DOI: <https://doi.org/10.23856/2706>
- Izmaylov, Y., Yegorova, I., and Skalik, M. "Synergy account-ing in the age of digital economy and globalization". *Scientific Journal of Polonia University*, vol. 32, no. 1 (2019): 53-59. DOI: <https://doi.org/10.23856/3206>
- Kryvets, Yu. M. "Modeliuvannya informatsiinoho sere-dovyshcha bukhalterskoho obliku na osnovi system-nykh uiaвлен" [Modeling of the Accounting Informa-tion Environment Based on System Concepts]. *Efekt-yvna ekonomika*, no. 9 (2012). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1522>
- Kuzhelnyi, M. V. "Teoretychni aspekty bukhalterskoho ob-liku" [Theoretical Aspects of Accounting]. *Bukhhalter-skyi oblik i audyt*, no. 8-9 (2005): 45-49.
- Luchko, M. R., and Adamyk, M. R. *Informatsiini systemy i tekhnologii v obliku i audyti* [Information Systems and Technologies in Accounting and Auditing]. Ternopil: TNEU, 2016.
- Svirko, S. V. *Oblik ta opodatkovannya v umovakh investytsii-no-innovatsiinoho rozvytku, tsyfrovizatsii ta hlobalizatsii ekonomichnykh vidnosyn* [Accounting and Taxation in Conditions of Investment and Innovation Develop-ment, Digitalization and Globalization of Economic Relations]. Kyiv: Vadeks, 2021.
- Tereshchenko, L. O., and Matiienko-Zubenko, I. I. *Informa-tsiini systemy i tekhnologii v obliku* [Information Systems and Technologies in Accounting]. Kyiv: KNEU, 2008.
- Yevdokymov, V. V. "Kontseptsiia intehrovanoi systemy bukhalterskoho obliku: teoriia, metodolohiia, orha-nizatsiia" [The Concept of an Integrated Accounting System: Theory, Methodology, Organization]: *avto-ref. dys. ... d-ra. ekon. nauk : 08.00.09*, 2011.